

MIJN GELOOF IS BETER!

Aan het eind van de tijd van monniken en ridders was bijna iedereen in Europa bekeerd tot het christendom. Dat was een enorme verandering. Monniken hebben aan die verandering meegewerkt.

De bijbel was een belangrijk boek voor christenen. Hier zie je er eentje die prachtig is versierd.

Als je christen wilde worden, moest je eerst gedoopt worden. Hier zie je een koning die door een bisschop gedoopt wordt met water.

EEN NIEUW GELOOF

Ongeveer tweeduizend jaar geleden ontstond er in het Midden-Oosten een nieuw geloof: het christendom. Christenen geloven in één god. Ze denken dat Jezus de zoon van God is en op aarde heeft geleefd. Het heilige boek van de christenen is de Bijbel. Daarin staan onder andere verhalen over Jezus en regels waaraan christenen zich moeten houden. De baas van de christelijke kerk is de paus. In de tijd van monniken en ridders stuurde hij monniken door heel Europa om mensen te vertellen over het christendom en ze te overtuigen om zich aan te sluiten bij het geloof. De monniken die dit deden noem je missionarissen. Bonifatius was één van hen.

BONIFATIUS KAPT EEN BOOM

Bonifatius was een missionaris uit Engeland. Hij ging in 716 naar Friesland om daar de mensen tot het christelijke geloof te bekeren. De Friezen geloofden in Germaanse goden. Ze hadden heilige bomen waarbij ze rituelen uitvoerden. Om de mensen te overtuigen, liet Bonifatius zo'n boom omhakken. De mensen dachten dat de god Wodan hem daarvoor zou straffen. Maar dat gebeurde niet. Veel Friezen lieten zich toen overhalen om christen te worden. Bonifatius beloofde hen dat ze na hun dood in de hemel zouden komen.

BOZE GERMANEN

Niet iedereen liet zich door deze gebeurtenis overtuigen. Sommige Friezen waren boos op Bonifatius omdat hij geen respect had voor hun Germaanse goden. Toen Bonifatius in 754 terug kwam in Friesland, namen de mensen wraak, zo ging het verhaal. Bonifatius werd bij Dokkum vermoord.

DE GERMAANSE GODEN

Voor het christendom opkwam, geloofden de Saksen, Friezen en Germanen die in Nederland leefden in verschillende goden en godinnen. Net als bij de Romeinen was er voor alles een god. Een god van de landbouw, een god van de donder, een godin van de zon en ga zo maar door. De belangrijkste god was Wodan. Hij reed door de lucht op een paard met acht benen. Hij had twee raven en twee wolven. Die bespioneerden alle mensen en konden gedachten lezen. Slechte mensen werden door Wodan bestraft, de goede beschermde hij.

WODANDAG

Wist je dat sommige dagen van de week zijn vernoemd naar Germaanse goden?

- ▶ **Dinsdag:** Tiwaz, god van oorlog, rechtspraak en moed
- ▶ **Woensdag:** Wodan, god van wijsheid, oorlog, dood en poëzie
- ▶ **Donderdag:** Donar, god van de donder en het weer
- ▶ **Vrijdag:** Freya, godin van de liefde en vruchtbaarheid

WORD CHRISTEN!

Aan het begin van de tijd van monniken en ridders geloofden veel mensen in **meerdere goden**. In deze tijd werden steeds meer mensen **christen**. Monniken reisden rond om mensen te overtuigen om christen te worden. Deze monniken noemen we **missionarissen**. Bonifatius was een bekende missionaris.

KUNST MET EEN GANZENVEER

Als monniken in de middeleeuwen niet zaten te bidden, waren ze vaak aan het werk. Ze schreven boeken over. Het liefst natuurlijk de Bijbel. En zo'n belangrijk boek moest er mooi uitzien. Ware kunstwerken maakten ze ervan. Met mooie letters en prachtige tekeningen. Je kunt je wel voorstellen dat dit geen simpel klusje was.

De monniken schreven hun bijbels op perkament. Dat waren bewerkte dierenvellen. Ze gebruikten een veer en inkt om mee te schrijven en verf en penseel om mee te schilderen. Alles werd met de hand gedaan. Je maakte dus liever geen schrijffout.

Als je iets moet doen wat heel veel tijd kost en waar je veel geduld voor moet hebben, noemen ze dat monnikenwerk. Je snapt nu wel waar dat woord vandaan komt!

Oh ja, en zo'n handgeschreven bijbel... die was natuurlijk stikduur!

Hier zie je een pagina uit het Book of Kells, een deel van de bijbel dat door Ierse monniken is gemaakt. Het was een erg nauwkeurig werk waar de monniken lang mee bezig waren.

Bijna niemand kon lezen in de middeleeuwen. En dan was de Bijbel ook nog eens in het Latijn. Je snapt wel dat er dus niet veel mensen waren die zelf eens even konden controleren of het nou wel allemaal klopte wat de pastoor vertelde.

Er moest een goedkopere en snellere manier zijn om boeken te maken. Aan het einde van de middeleeuwen kwamen er drukpersen. De drukker kon de letters van een bladzijde in een soort vorm leggen. Hij smeerde ze met inkt en stempelde ze op papier. De vorm kon hij vaker gebruiken. Zo kwamen er meer boeken in de wereld.

Laurens Janszoon Coster uit Haarlem was een bekende drukker in de tijd van steden en staten. Hij sneed de letters van een pagina uit in een houten blok dat hij als stempel gebruikte. Sommige mensen dachten dat hij dat zelf had uitgevonden, maar de boekdrukkunst bestond al langer.

